

Protokoll 5/2024

Tid Torsdagen den 13 juni 2024 kl. 16.30-17.00

Plats Stora kollegiesalen, Stadshuset

Justering Onsdagen den 19 juni, §§ 1-14, 16, 18, 19, 21, 22, 24-27

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Torsdagen den 13 juni 2024, §§ 15, 17, 20, 23

Lars Strömgren

Dennis Wedin

Närvarande

Beslutande ledamöter

Lars Strömgren (MP), ordföranden

Dennis Wedin (M), vice ordföranden

Ulf Walther (S)

Berit Nyberg (S)

Jimmy Lindgren (S)

Irene Dolk Castellanos (S)

Tobias Johansson (V)

Katja Jassey (V)

Anders Lindman (SD)

Sara Svanström (L) §§ 2-27

Markus Berensson (C)

Hamid Ershad Sarabi (C)

Tjänstgörande ersättare

Torbjörn Erbe (M) för Jonas Nilsson (M)

Ludvig Tornberg (M) § 1 för Sara Svanström (L)

Ersättare:

Karin Jordås (S)

Björn Erdal (S)

Abdiaziz Serar (S)

Joel Höglund (V)

Agneta Sundberg (V)

Ludvig Tornberg (M) §§ 2-27

Linn Bessner (C)

Destiny Zandi Lindgren (KD)

Tjänstemän

Förvaltningschefen Gunilla Glantz, Sara Bergendorff, Niklas Domeij, Elisabet Elfström, Ulrika Falk, Peter Granström, Anna Green, Philip Hall, Lena Lien, nämndsekreteraren Alva Sahlström, personalföreträdarna Luis Lopez och Tomas Nitzelius §§1-15 samt borgarrådssekreteraren Helena Cullemo.

§ 27 Offentliga toaletter. Upphandling

Dnr T2022-00463

Beslut

Trafiknämnden beslutar enligt trafikkontorets förslag:

1. Trafiknämnden godkänner upphandling av offentliga toaletter till ett bedömt belopp enligt tjänsteutlåtandets bilaga 1 samt ger trafikkontoret i uppdrag att genomföra upphandlingen och teckna avtal inom ramen för föreliggande beslut.
2. Trafiknämnden godkänner att en avgift om 10 kr per besök på de offentliga toaletterna får tas ut. Beslutet gäller till dess att nytt beslut har fattats av trafiknämnden.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss och sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Trafikkontorets tjänsteutlåtande från den 27 april 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Lars Strömgren (MP), Ulf Walther m.fl. (S), Tobias Johansson m.fl. (V), Anders Lindman (SD) och Sara Svanström (L) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Markus Berensson m.fl. (C) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - a) Att i första hand återremittera förslaget till upphandling för offentliga toaletter.
 - b) Att i andra hand avslå förslaget till upphandling för offentliga toaletter.
 - c) Att därutöver anföra:

När de nuvarande toaletterna upphandlades 2014 skulle stadens kostnader för fundament med mera bli 26 miljoner kronor. Pengarna räckte inte, utan redan på trafiknämnden 2017-12-14 (ärende 14) begärde kontoret ytterligare 19,9 mkr för att täcka kostnaderna vilket

skulle ge en total kostnad för trafikkontoret på 45,9 mkr. Nu får vi ett ärende där dessa fundament - som staden för mindre än sju år sedan betalade för - ska tas bort. Det kommer att kosta kontoret 21,5 mkr som inte finns i budgeten. Totalkostnaden blir då alltså mer än 67 miljoner kronor för toaletter som staden inte ens har haft i tio år. Är det så det rödgröna styret hushåller med skattepengar? Vilken post i trafiknämndens budget ska minskas för att hitta dessa miljoner?

2014 höll trafikkontoret och dåvarande borgarrådet Daniel Helldén på att upphandla toaletter som varken uppfyllde stadens egna krav på tillgänglighet eller Boverkets tämligen basala krav. Först när upphandlingen var färdig och produktionen av toaletter redan startat såg funktionshinderorganisationerna vad som höll på att hända. De menade – med rätta – att de upphandlade toaletterna hade varit ett stort steg tillbaka för tillgängligheten och tvingade Helldén att se till att vinnande anbud ändrades och produktionen började om.

När man läser dagens tjänsteutlåtande känns det som en ren repris av 2014. Nu skriver Trafikkontoret att toaletterna ska uppfylla Boverkets riktlinjer, trots att Stockholms toaletter idag är mycket bättre än tack vare funktionshinderorganisationernas hårda arbete 2014. Ska Stockholm ta flera steg tillbaka och inte längre ha norra Europas mest tillgänglighetsanpassade toaletter? Kommer upphandlingen följa trafikkontorets egen tekniska handbok och dess krav kring tillgängliga offentliga toaletter? Vad säger tillgänglighetsorganisationerna om detta - vilken dialog har förts med företrädare för dem? Den här gången kommer det inte att göra om ifall det blir fel, eftersom LOU inte tillåter ändringar i efterhand. Det är samtidigt tydligt att man avser börja ta ut en avgift för användning av de nya toaletterna, vilket pekar på att användandet riskerar minska.

Trafikborgarrådet Lars Strömgren har i både fullmäktige och media sagt att det vore dumt att ta bort alla reklamskyltar som skulle finansiera lånecykelsystemet. Därför var det bättre att inte gräva upp staden igen och istället låta skyltarna stå kvar även efter att det havererade lånecyklarna togs bort. Nu kommer ett förslag om en upphandling av nya toaletter där staden

kommer stå med över 80 gropar efter borttagna toaletter – toaletter som kontoret i tjänsteutlåtandet säger kommer ta åtminstone två år att ersätta. Den allra största andelen av de toaletter som nu ska ersättas har stått på plats mindre än tio år. Kontoret skriver att ur hållbarhetsperspektiv håller en toalett av hög kvalitet i minst tio år. Flera av stadens äldsta toaletter har stått i över 30 år. Nu ska alltså ett stort antal toaletter ersättas långt innan varken teknisk eller ekonomisk livslängd är slut. Hur är detta i linje med Stockholms mål om hållbarhet och återbruk.

Angående den höjda reklamtaxan. I tjänsteutlåtandet står att nämnden fattade beslut i oktober 2023 om ny taxa för att finansiera den här toalettupphandlingen. Men i tidningen Mitt i Stockholm kunde man läsa att borgarrådet Strömgren avser att använda den här höjda taxan till att finansiera nya lånecyklar. Citat från artikeln ”För att finansiera ett nytt lånecykelsystem har trafiknämnden beslutat att höja markupplåtelseavgiften för reklam. En utredning pågår, men det är ännu för tidigt att säga när det nya systemet kan vara på plats, säger Lars Strömgren (MP), trafikborgarråd.” Frågan man måste ställa sig är givetvis vad de höjda intäkterna ska gå till – lånecyklar eller toaletter? De kommer inte räcka till båda så det rödgröna styret behöver välja?

Kontoret skriver att det är en kort tidsplan. Nämnden fattar beslut nu och kontoret avser att skriva kontrakt i januari. Det är väldigt kort om tid, men om man tar med i kalkylen att upphandlingen försenas eller överklagas, vad händer då? Har leverantörerna kontoret haft marknadsdialog med sagt att de klarar av att leverera toaletter bara några månader efter kontraktstecknande? Det nuvarande kontraktet upphör att gälla bara månader senare och det är svårt att se att det finns någon enda leverantör som står beredd med färdiga toaletter som passar Stockholm stads ännu inte publicerade kravspecifikation.

Detta är för många frågor som är obesvarade för att det ska vara rimligt för Trafiknämnden att fatta beslut idag. Bara riskerna kring den redovisade kalkylen som ytligt uppskattar intäkter och kostnader är anledning nog att återremittera detta förslag till beslut.

Moderaterna ställer sig kritiska till att staden övergår till LOU-upphandlingar vad gäller stadens offentliga toaletter. Vi förstår att de senaste problemen med koncessionsupphandlingar gör att LOU-modellen känns tryggare för Trafikkontoret, men det innebär större ekonomiska risker för staden. Bättre hade varit att utveckla stadens kompetens och förmåga till bättre koncessionsupphandlingar.

Nästan alla kontrakt av liknande som det nuvarande koncessionsavtalet har brister på punkten avetablering och övergången till ny entreprenör. Det kommer att bli en lång period (2-3 år) mellan nuvarande huvudentreprenör tills det att den tillträdande kontraktshavaren har byggt ut alla toaletter. Vad är planen för hur servicen till medborgarna skall lösas under tiden? I andra städer som har avskaffat stadstoalletter helt kan man se effekten genom att gatumiljön får agera stadstoallett. Det är minst sagt inte en önskvärd utveckling.

På liknande tema undrar vi hur trafikkontoret planerar övergången till nästa kontraktshavare, dvs 2035 eller 2037? Det framgår inget om det i Trafikkontorets förslag mer än att man eventuellt vill köpa ut toalettbyggnaderna. Skall man göra det så sömlöst och till så låg kostnad som möjligt bör man räkna med att det ska ske succesivt under en 3-4 år lång period. Inte att kontraktet upphör tvärt.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Lars Strömgren (MP) ställer förslaget att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Lars Strömgren (MP) ställer därefter övriga förslag mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Lars Strömgren (MP), Ulf Walther m.fl. (S), Tobias Johansson m.fl. (V), Anders Lindman (SD) och Sara Svanström (L).

Alva Sahlström